

**Tymczasowe cele ochrony dla siedlisk przyrodniczych i gatunków zwierząt będących przedmiotami ochrony w obszarze
Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej PLH180055**

L.p.	Siedlisko przyrodnicze/gatunek	Parametr/wskaźnik stanu ochrony ¹	Cel ochrony ²	Uwagi
1	4030 Suche wrzosowiska (<i>Calluno-Genistion, Pohlion-Callunion, Calluno-Arctostaphylion</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego (min. 1600 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.); wyniki WZS (2008/2009). W trakcie badań terenowych siedlisko przyrodnicze zinwentaryzowano wyłącznie na Poligonie w Nowej Dębie.
		Pokrycie wrzосу zwyczajnego <i>Calluna vulgaris</i> , ewentualnie na wrzosowiskach mącznicowych łączne wrzосу i mącznicy lekarskiej <i>Arctostaphylos uva-ursi</i>	Utrzymanie wskaźnika <i>pokrycie wrzосу...</i> na poziomie oceny FV	Ocena wskaźnika pokrycie wrzосу zwyczajnego <i>Calluna vulgaris</i> , ewentualnie na wrzosowiskach mącznicowych łączne wrzосу i mącznicy lekarskiej <i>Arctostaphylos uva-ursi</i> na FV – jest to wskaźnik decydujący o strukturze siedliska i jego kwalifikacji jako wrzosowisko. Wskaźnik kardynalny. Ocena wskaźnika FV- > 50% udziału powierzchni zajętej przez <i>Calluna vulgaris</i> na stanowisku monitoringowym. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Pokrycie traw	Utrzymanie wskaźnika <i>pokrycie traw</i> na poziomie oceny U1. Ocena wskaźnika U1- pokrycie traw w przedziale 10-30%.	Miarą wskaźnika jest sumaryczne pokrycie powierzchni przez gatunki traw wyrażone w %. Ocena wskaźnika U1- pokrycie traw w przedziale 10-30%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).

¹ Parametry/wskaźniki stanu ochrony, odrębne dla każdego siedliska lub gatunku, zostały oparte na podstawie wskaźników stanu zachowania zawartych w metodyce monitoringu, o którym mowa w art. 112 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody, i raportów, o których mowa w art. 38 tej. ustawy.

² Cel ochrony uwzględnia najnowsze z dostępnych oceny stanu zachowania dla poszczególnych wskaźników, które posłużyły do określenia Przedmiotów celu ochrony.

		Zarośnięcie przez drzewa	Utrzymanie wskaźnika <i>zarośnięcie przez drzewa</i> na poziomie oceny FV - pokrycie drzewami poniżej 10%.	Miarą wskaźnika jest sumaryczne pokrycie powierzchni drzewami wyrażone w %. Ocena wskaźnika FV- pokrycie drzewami poniżej 10%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Gatunki obce geograficznie	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki obce geograficznie</i> na poziomie oceny FV - brak gatunków obcych geograficznie.	Wskaźnik wyrażający obecność obcych gatunków inwazyjnych na powierzchni w %. Ocena wskaźnika FV- brak gatunków obcych geograficznie. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Ekspansywne gatunki rodzime (apofity)	Utrzymanie wskaźnika <i>ekspansywne gatunki rodzime (apofity)</i> na poziomie oceny U1 - pojedyncze, pokrycie poniżej 10%.	Wskaźnik wyrażający apofityzację, w % pokrycia powierzchni. Ocena wskaźnika U1- pojedyncze, pokrycie poniżej 10%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Struktura populacji kluczowych gatunków	Utrzymanie wskaźnika <i>struktura populacji kluczowych gatunków</i> na poziomie oceny FV- występują wszystkie fazy rozwojowe- osobniki juvenilne, generatywne i senilne.	Wskaźnik wyraża kompletność stadiów wiekowo-rozwojowych gatunków strukturotwórczych. Ocena wskaźnika FV- występują wszystkie fazy rozwojowe- osobniki juvenilne, generatywne i senilne. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
2	6410 Zmiennowilgotne łąki trzęślicowe (<i>Molinion</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze (min. 36 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.); wyniki WZS (2008/2009).
		Struktura przestrzenna płatów siedliska	Utrzymanie wskaźnika <i>struktura przestrzenna płatów siedliska</i> na poziomie FV na powierzchni ok. 36 ha – odznacza się małą fragmentacją siedliska i występowaniem w postaci dużych kilkunastoarowych lub większych płatów z uwzględnieniem uwarunkowań geomorfologicznych.	Ocena wskaźnika struktura przestrzenna płatów siedliska na FV – odznacza się małą fragmentacją siedliska i występowaniem w postaci dużych kilkunastoarowych lub większych płatów z uwzględnieniem uwarunkowań geomorfologicznych. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Gatunki dominujące	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki dominujące</i> na poziomie oceny U1 - obecne gatunki dominujące z pokryciem powyżej 50%; gatunki	Wskaźnik określa obecność i przybliżony procent pokrycia gatunków panujących i współpanujących.

			łąkowe charakterystyczne dla związku <i>Molinio-arrhenatheretea</i> .	Ocena wskaźnika U1- obecne gatunki dominujące z pokryciem powyżej 50%; gatunki łąkowe charakterystyczne dla związku <i>Molinio-arrhenatheretea</i> . Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki ekspansywne roślin zielnych</i> na poziomie oceny U1 - gatunki ekspansywne o pokryciu do 30%.	Wskaźnik określa występowanie gatunków roślin zielnych rozprzestrzeniających w siedlisku i mogących stanowić dla niego zagrożenie wyrażone w % pokrycia powierzchni. Ocena wskaźnika U1- gatunki ekspansywne o pokryciu do 30%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie wskaźnika <i>ekspansja krzewów i podrostu drzew</i> na poziomie FV na powierzchni ok. 36 ha - ekspansja krzewów i podrostu drzew łączne pokrycie poniżej 5%.	Oznacza sumaryczne pokrycie drzew i krzewów w poszczególnych warstwach roślinności. Ocena wskaźnika na FV – ekspansja krzewów i podrostu drzew łączne pokrycie poniżej 5%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
3	6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie <i>Arrhenatherion elatioris</i> .	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie siedliska przyrodniczego w obszarze (min. 100 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów	Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.); wyniki WZS (2008/2009). Dotychczasowe rozpoznanie w terenie, na potrzeby sporządzenia pzo, pozwala stwierdzić, iż rzeczywista powierzchnia siedliska jest znacznie mniejsza niż wskazana w SDF. Spadek powierzchni związany jest ze zmianą sposobu lub zaniechaniem użytkowania dodatkowo duży problem stanowi występowanie gatunków inwazyjnych (<i>Solidago</i>) i ekspansywnych (<i>Calamagrostis epigejos</i> , <i>Deschampsia cespitosa</i>). W zasięgu siedliska znalazły się również inne jednostki fitosocjologiczne obecnie nienawiązujące do siedlisk przyrodniczego 6510 (łąki wyczyńcowe, szuwały czy wilgotne łąki kaczeńcowe).
		Ekspansja krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie wskaźnika <i>ekspansja krzewów i podrostu drzew</i> na poziomie FV – łączne pokrycie poniżej 1%.	Oznacza sumaryczne pokrycie drzew i krzewów w poszczególnych warstwach roślinności.

				Ocena wskaźnika ekspansja krzewów i podrostu drzew na FV – łączne pokrycie poniżej 1%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
4	7110 Torfowiska wysokie z roślinnością torfotwórczą (żywe)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze (min. 50 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.); wyniki WZS (2008/2009).
		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki charakterystyczne</i> na poziomie oceny FV - występują m.in. <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Andromeda polifolia</i> , <i>Ledum palustre</i> , <i>Carex nigra</i> , <i>Drosera rotundifolia</i> .	Występują co najmniej 3 gatunki torfowców i co najmniej 2 gatunki charakterystyczne roślin naczyniowych. Ocena wskaźnika FV- występują m.in. <i>Eriophorum vaginatum</i> , <i>Oxycoccus palustris</i> , <i>Andromeda polifolia</i> , <i>Ledum palustre</i> , <i>Carex nigra</i> , <i>Drosera rotundifolia</i> Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Pokrycie i struktura gatunkowa torfowców	Utrzymanie <i>wskaźnika pokrycie i struktura gatunkowa torfowców</i> na poziomie oceny FV - całkowite pokrycie torfowców ponad 50%.	Torfowce stanowią najistotniejszy element siedliskotwórczy. Ocena wskaźnika FV- całkowite pokrycie torfowców ponad 50%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika <i>obce gatunki inwazyjne</i> na poziomie oceny FV - brak gatunków inwazyjnych.	Wskaźnik odnosi się do gatunków obcych geograficznie. Ocena wskaźnika FV- brak gatunków inwazyjnych. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika <i>rodzime gatunki ekspansywne roślin zielnych</i> na poziomie oceny FV - brak gatunków ekspansywnych.	Wskaźnik określa występowanie gatunków roślin zielnych rozprzestrzeniających się w siedlisku i mogących stanowić dla niego zagrożenie wyrażone w % pokrycia powierzchni. Ocena wskaźnika FV- brak gatunków ekspansywnych. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Odpowiednie uwodnienie	Utrzymanie wskaźnika <i>odpowiednie uwodnienie</i> na poziomie oceny FV z uwzględnieniem naturalnych procesów - poziom wody mierzony w	Odpowiednie uwodnienie jest jednym z najważniejszych czynników decydujących o stanie siedliska.

			piezometrze powyżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska.	Ocena wskaźnika FV- poziom wody mierzony w piezometrze powyżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Struktura powierzchni torfowiska (obecność dolinek i kęp)	Utrzymanie wskaźnika <i>struktura powierzchni torfowiska</i> na poziomie oceny FV - dobrze wykształcony mszar kępkowo-dolinkowy.	Ocena wskaźnika FV- dobrze wykształcony mszar kępkowo-dolinkowy. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Pozyskanie torfu	Utrzymanie wskaźnika <i>pozyskanie torfu</i> na poziomie oceny FV - brak pozyskania torfu obecnie, jeżeli w przeszłości (powyżej 30 lat) to na niewielką skalę (do 5% torfowiska), słabo zauważalne w terenie ślady pozyskiwania w przeszłości.	Ocena opiera się na skali pozyskania, czasie jaki minął od zakończenia eksploatacji a także stopniu regulacji. Ocena wskaźnika FV- brak pozyskania torfu obecnie, jeżeli w przeszłości (powyżej 30 lat) to na niewielką skalę (do 5% torfowiska), słabo zauważalne w terenie ślady pozyskiwania w przeszłości. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Melioracje odwadniające	Utrzymanie wskaźnika <i>melioracje odwadniające</i> na poziomie oceny FV - brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu zneutralizowana na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.).	Określa się stopień ingerencji w warunki hydrologiczne torfowisk wysokich. Ocena wskaźnika FV- brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej odwadniających torfowisko b d infrastruktura melioracyjna w wystarczającym stopniu zneutralizowana na skutek podjętych działań ochronnych (zasypywanie rowów, budowa zastawek itp.). Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
		Obecność drzew i krzewów	Uzyskanie oceny FV w zakresie wskaźnika <i>obecność drzew i krzewów</i> . pokrycie drzew poniżej 10%, krzewów (<i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Ledum palustre</i> itp.) poniżej 30%.	Wskaźnik określa tempo i kierunek zachodzących zmian na torfowiskach wysokich. Ocena wskaźnika FV- pokrycie drzew poniżej 10%, krzewów (<i>Vaccinium uliginosum</i> , <i>Ledum palustre</i> itp.) poniżej 30%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2010).
5	7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska (przeważnie z roślinnością z <i>Scheuchzerio-Caricetea</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze (min. 50 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01 Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.); wyniki WZS (2008/2009).

		Gatunki charakterystyczne	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki charakterystyczne</i> na poziomie oceny U1 – 4 do 6 gatunków charakterystycznych lub mniej lecz pokrycie 20-50%, występują m.in. <i>Comarum palustre</i> , <i>Menyanthes trifolita</i>	Lista gatunków charakterystycznych dla siedliska. Ocena wskaźnika U1- 4-6 gatunków charakterystycznych lub mniej lecz pokrycie 20-50%, występują m.in. <i>Comarum palustre</i> , <i>Menyanthes trifolita</i> Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Gatunki dominujące	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki dominujące</i> na poziomie oceny U1 - brak wyraźnych dominantów, udział gatunków charakterystycznych dla siedliska 7140 i innych mniej więcej równy.	Lista gatunków dominujących na powierzchni. Ocena wskaźnika U1- brak wyraźnych dominantów, udział gatunków charakterystycznych dla siedliska 7140 i innych mniej więcej równy. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Obce gatunki inwazyjne	Utrzymanie wskaźnika <i>obce gatunki inwazyjne</i> na poziomie oceny U1 - zajmują max. do 5% powierzchni.	Wskaźnik odnosi się do gatunków obcych geograficznie. Ocena wskaźnika U1- zajmują do 5% powierzchni. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Gatunki ekspansywne roślin zielnych	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki ekspansywne roślin zielnych</i> na poziomie oceny U1 - zajmują do max. 5% powierzchni.	Wskaźnik określa występowanie gatunków roślin zielnych rozprzestrzeniających w siedlisku i mogących stanowić dla niego zagrożenie wyrażone w % pokrycia powierzchni. Ocena wskaźnika U1- zajmują do 5% powierzchni. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Obecność krzewów i podrostu drzew	Utrzymanie wskaźnika <i>obecność krzewów i podrostu drzew</i> na poziomie oceny FV - brak lub pojedyncze.	Lista gatunków drzew i krzewów wraz z przybliżonym % pokrycia powierzchni. Ocena wskaźnika FV- brak lub pojedyncze. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Stopień uwodnienia	Utrzymanie wskaźnika <i>stopień uwodnienia</i> na poziomie oceny FV - poziom wody mierzony w piezometrze powyżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska.	Ocena wskaźnika FV- poziom wody mierzony w piezometrze powyżej 10 cm w stosunku do powierzchni torfowiska. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Pozyskanie torfu	Utrzymanie wskaźnika <i>pozyskanie torfu</i> na poziomie oceny FV - brak pozyskania torfu.	Wskaźnik określa szacunkowo rozmiary zniszczeń siedliska spowodowane eksploatacją oraz ewentualny stopień regeneracji. Ocena wskaźnika FV- brak pozyskania torfu.

				Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
		Melioracje odwadniające	Utrzymanie wskaźnika <i>melioracje odwadniające</i> na poziomie oceny FV - brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej.	Wskaźnik określa stopień dewastacji siedliska spowodowany odwodnieniem. Ocena wskaźnika FV- brak sieci rowów i kanałów melioracyjnych oraz innych elementów infrastruktury melioracyjnej. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2012).
6	9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze (min. 150 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.); wyniki WZS (2008/2009)
		Charakterystyczna kombinacja florystyczna	Utrzymanie wskaźnika <i>charakterystyczna kombinacja florystyczna</i> na poziomie oceny U1 - charakterystyczna kombinacja florystyczna zniekształcona w stosunku do typowej, występują m.in. <i>Tilia cordata, Carpinus betulus, Galeobdolon luteum, Carex sylvatica, Stellaria holostea, Asarum europaeum</i> .	Lista gatunków charakterystycznych dla siedliska przyrodniczego. Ocena wskaźnika U1- charakterystyczna kombinacja florystyczna zniekształcona w stosunku do typowej, występują m.in. <i>Tilia cordata, Carpinus betulus, Galeobdolon luteum, Carex sylvatica, Stellaria holostea, Asarum europaeum</i> . Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
		Inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie	Utrzymanie wskaźnika <i>inwazyjne gatunki obce w podszyciu i runie</i> na poziomie oceny U1 - występują sporadycznie nie więcej niż 2%.	Wskaźnik wyraża obecność gatunków obcych geograficznie na powierzchni w %. Ocena wskaźnika U1- występują sporadycznie nie więcej niż 2%. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
		Ekspansywne gatunki rodzime w runie	Utrzymanie wskaźnika <i>ekspansywne gatunki rodzime w runie</i> na poziomie oceny FV - brak gatunków ekspansywnych.	Wskaźnik określa występowanie gatunków roślin zielnych rozprzestrzeniających w siedlisku i mogących stanowić dla niego zagrożenie wyrażone w % pokrycia powierzchni. Ocena wskaźnika FV- brak gatunków ekspansywnych. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
		Struktura pionowa i przestrzenna roślinności	Utrzymanie wskaźnika <i>struktura pionowa i przestrzenna roślinności</i> na poziomie oceny U1 - struktura zróżnicowana ze zwartym starym	Wskaźnik wyraża stopień uproszczenia struktury siedliska.

			drzewostanem zajmującym 10-50% (z lukami i prześwietleniami).	Ocena wskaźnika U1- struktura zróżnicowana ze zwartym starym drzewostanem zajmującym 10-50% (z lukami i prześwietleniami). Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
		Wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)	Utrzymanie wskaźnika <i>wiek drzewostanu (obecność starodrzewu)</i> na poziomie oceny FV - - powyżej 10% udział drzew starszych niż 100 lat.	Procentowy udział procentowy drzew starych i grubych na powierzchni. Ocena wskaźnika FV- powyżej 10% udział drzew starszych niż 100 lat. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
		Naturalne odnowienie drzewostanu	Utrzymanie wskaźnika <i>naturalne odnowienie drzewostanu</i> na poziomie oceny FV - obfite, w lukach i prześwietleniach.	Wskaźnik wyraża obecność odnowienia naturalnego. Ocena wskaźnika FV- obfite, w lukach i prześwietleniach. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
		Gatunki obce w drzewostanie	Utrzymanie wskaźnika <i>gatunki obce w drzewostanie</i> poziomie oceny FV - poniżej 1% i nie odnawiają się.	Lista gatunków znajdujących się poza swoim naturalnym zasięgiem występowania. Ocena wskaźnika FV- poniżej 1% i nie odnawiają się. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
		Inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna	Utrzymanie wskaźnika <i>inne zniekształcenia, w tym zniszczenia runa i gleby związane z pozyskaniem drewna</i> na poziomie oceny FV - - brak zniekształceń.	Wskaźnik jakości uwzględniający pozyskanie drewna oraz zniszczenia podrostu i podszytu. Ocena wskaźnika FV- brak zniekształceń. Zgodnie z opisem oceny wskaźnika w metodyce GIOŚ (2015).
7	91D0 Bory i lasy bagienne (<i>Vaccinio uliginosi-Betuletum pubescentis</i> , <i>Vaccinio uliginosi-Pinetum</i> , <i>Pino mugo-Sphagnetum</i> , <i>Sphagno girgensohnii-Piceetum</i> i brzozowo-sosnowe bagienne lasy borealne)	Powierzchnia siedliska	Nie określa się. Konieczna zmiana sdf.	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01 Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.) Wg SDF powierzchnia siedliska wynosi 9,5 ha. Wyniki WZS (2008/2009) wskazują jednak występowanie siedliska poza obecnie obowiązującymi granicami obszaru Natura 2000 (w granicach planowanego/nieutworzonego obszaru Natura 2000 Uroczyska Puszczy Sandomierskiej, o większym zasięgu niż utworzony obszar Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej). Z tego względu można

				wnioskować, iż siedlisko 91D0 powinno zostać wykreślone z SDF obszaru Natura 2000 Enklawy Puszczy Sandomierskiej.
8	91F0 Łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe (<i>Ficario-Ulmetum</i>)	Powierzchnia siedliska	Utrzymanie stabilnej powierzchni siedliska przyrodniczego w obszarze (min. 1,3 ha) z uwzględnieniem naturalnych procesów	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony siedlisk przyrodniczych, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.); wyniki WZS (2008/2009)
9	1188 Kumak nizinny <i>Bombina bombina</i>	Populacja	Utrzymanie co najmniej 2 stanowisk gatunku w obszarze	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony gatunków płazów i gatunków owadów, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.)
		Siedlisko	Utrzymanie stanu ochrony siedliska na poziomie oceny FV	Ponad 25 % udziału w powierzchni zbiornika szuwaru poniżej 1 metra wysokości, z liczną roślinnością zanurzoną o łagodnych brzegach zbiorników, z płycznami, brak dróg asfaltowych. Ocena stanu ochrony siedliska FV – zgodnie z Monitoringiem gatunków zwierząt GIOŚ
10	4030 Szlaczkoń szafraniec <i>Colias myrmidone</i>	Populacja	Nie określa się. Konieczna zmiana sdf.	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony gatunków płazów i gatunków owadów, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.) W obszarze Natura 2000, podczas badań terenowych, nie stwierdzono stanowisk tego gatunku. Z uwagi na ich brak w obszarze niemożliwa jest jego aktywna ochrona. Niemożliwa jest również reintrodukcja.
		Siedlisko	Nie określa się. Konieczna zmiana sdf.	Wyniki WZS (2008/2009) nie wskazują siedlisk występowania tego gatunku. Standardowy Formularz Danych w punkcie 4.2. <i>Jakość i znaczenie</i> wskazuje występowanie populacji kilkudziesięciu osobników na poligonie Nowa Dęba, jednakże wyniki monitoringu GIOŚ (2011, 2019) wskazują, iż na tym stanowisku gatunek wyginął. Stanowisko zalecane do usunięcia.
11	1084 Pachnica dębowa <i>Osmoderma eremita</i>	Populacja	Nie określa się. Weryfikacja występowania gatunku w obszarze.	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); wyniki WZS (2008/2009); Raport ochrony gatunków płazów i gatunków owadów, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.)

		Siedlisko	Nie określa się. Weryfikacja występowania gatunku w obszarze.	W obszarze Natura 2000, podczas badań terenowych, nie stwierdzono stanowisk gatunku. Odnotowano niską liczbę grubych drzew z próchnowiskami oraz drzew, w których w najbliższym czasie takie próchnowiska mogłyby się wytworzyć. Zaobserwowano niszczenie mikrosiedliska przez wygrzebywanie próchna (prawdopodobnie przez ludzi). Z uwagi na modyfikację metodyki PMS z dnia 25.06.2021 r. konieczna jest dalsza weryfikacja występowania gatunku w obszarze Natura 2000 z uwzględnieniem wprowadzonego wskaźnika stanu populacji <i>Potwierdzenie występowania żywych owadów</i> .
12	6179 Modraszek nausitous <i>Phengaris nausithous</i>	Populacja	Utrzymanie co najmniej 4 stanowisk gatunku w obszarze	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony gatunków płazów i gatunków owadów, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.)
		Siedlisko	Utrzymanie stanu ochrony siedliska na poziomie oceny U1 poprzez wznowienie/utrzymanie ekstensywnego sposobu użytkowania na zmiennowilgotnych łąkach trzęślicowych (6410) i niżowych i górskich świeżych łąkach użytkowanych ekstensywnie (6510)	Powierzchnia >0,5 ha, dostępność roślin żywicielskich 5–20 %, zarastanie ekspansywnymi bylinami 25–50 % i zarastanie przez drzewa/krzewy <25%. Ocena U1 - z uwagi na brak odpowiedniego sposobu użytkowania siedlisko ulega degeneracji (zarastanie siedlisk gatunku przyczynia się do ekspansji roślin inwazyjnych, ustępowania rośliny żywicielskiej oraz zmniejszenia zagęszczenia mrówek gospodarzy).
		Perspektywy zachowania	Poprawa parametru <i>Perspektywy zachowania</i> z oceny U1 do FV	Perspektywa zachowania siedliska oceniona na U1 - perspektywy zachowania niewielkie ze względu na brak wykaszania w odpowiednich terminach, nieusuwanie skoszonej biomasy, miejscami zbyt intensywne wykaszanie i wypas oraz ekspansję trzciny, trzęślicy modrej i situ leśnego. Zgodnie z Monitoringiem gatunków zwierząt GIOŚ (2012).
13	6177 Modraszek telejus <i>Phengaris telejus</i>	Populacja	Utrzymanie co najmniej 6 stanowisk gatunku w obszarze	Źródło danych: Standardowy Formularz Danych (2021-01); Raport ochrony gatunków płazów i gatunków owadów, na potrzeby wykonania pzo (stan na dzień 21.09.2021 r.)

		Siedlisko	Utrzymanie stanu ochrony siedliska na poziomie oceny U1 poprzez wznowienie/utrzymanie ekstensywnego sposobu użytkowania na zmiennowilgotnych łąkach trzęślicowych (6410) i niżowych i górskich świeżych łąkach użytkowanych ekstensywnie (6510)	Powierzchnia >0,5 ha, dostępność roślin żywicielskich 5–20 %, zarastanie ekspansywnymi bylinami 25–50 % i zarastanie przez drzewa/krzewy <25%. Ocena U1 - z uwagi na brak odpowiedniego sposobu użytkowania siedlisko ulega degeneracji (zarastanie siedlisk gatunku przyczynia się do ekspansji roślin inwazyjnych, ustępowania rośliny żywicielskiej oraz zmniejszenia zagęszczenia mrówek gospodarzy).
		Perspektywy zachowania	Poprawa parametru <i>Perspektywy zachowania</i> z oceny U1 do FV	Perspektywa zachowania siedliska oceniona na U1 - perspektywy zachowania niewielkie ze względu na brak wykaszania w odpowiednich terminach, nieusuwanie skoszonej biomasy, miejscami zbyt intensywne wykaszanie i wypas oraz ekspansję trzciny, trzęślicy modrej i situ leśnego. Zgodnie z Monitoringiem gatunków zwierząt GIOŚ (2012).

Właściwy stan ochrony - pojęcie używane w ochronie przyrody w Unii Europejskiej, w tym szczególnie w ochronie obszarów Natura 2000 Stan siedliska przyrodniczego, przy którym naturalny zasięg siedliska przyrodniczego i obszary zajęte przez to siedlisko w obrębie jego zasięgu nie zmieniają się lub zwiększają się, struktura i funkcje, które są konieczne do długotrwałego utrzymania się siedliska, istnieją i prawdopodobnie nadal będą istniały oraz typowe dla tego siedliska gatunki znajdują się we właściwym stanie ochrony.

Stan gatunku, przy którym dane o dynamice liczebności populacji tego gatunku wskazują, że gatunek jest trwałym składnikiem właściwego dla niego siedliska, naturalny zasięg gatunku nie zmniejsza się ani nie ulegnie zmniejszeniu w dającej się przewidzieć przyszłości oraz odpowiednio duże siedlisko dla utrzymania się populacji tego gatunku istnieje i prawdopodobnie nadal będzie istniało.

Pojęcie może być stosowane zarówno do krajowych i regionalnych zasobów siedlisk przyrodniczych i gatunków, jak i do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków w obszarze Natura 2000.

W obszarze Natura 2000 osiągnięcie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków, będących w nim przedmiotami ochrony, jest celem strategicznym ochrony obszaru.

W praktyce właściwy stan ochrony siedliska przyrodniczego w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- powierzchnia siedliska nie zmniejsza się, ani nie jest antropogenicznie pofragmentowana;
- ekosystem jest w dobrym stanie, brak znaczących zaburzeń, zachodzą typowe dla ekosystemu procesy ekologiczne, stan typowych gatunków jest właściwy, różnorodność biologiczna związana z ekosystemem jest niezubożona;

- brak jest zagrożeń i negatywnych trendów wobec siedliska przyrodniczego. Zachowanie siedliska w stanie nie pogorszonym w perspektywie co najmniej 10-20 lat jest niemal pewne.

Natomiast właściwy stan ochrony gatunku w obszarze Natura 2000 to taki stan, w którym:

- liczebność jest stabilna w dłuższym okresie (mogą występować naturalne fluktuacje) oraz populacja wykorzystuje potencjał obszaru oraz struktura wiekowa, rozrodczość i śmiertelność prawdopodobnie nie odbiegają od normy;
- wielkość siedliska gatunku jest wystarczająco duża, a jego jakość odpowiednio dobra dla długoterminowego przetrwania gatunku;
- brak jest istotnych negatywnych oddziaływań i nie przewiduje się większych zagrożeń w przyszłości, nie obserwuje się negatywnych zmian w populacji i siedlisku. Zachowanie gatunku w perspektywie 10-20 lat jest niemal pewne.

Jeżeli którykolwiek z tych warunków nie jest spełniony, to stan ochrony określa się jako niezadowalający lub zły, zależnie jak poważne są odchylenia od powyższych warunków. Właściwy stan ochrony oznacza się symbolem FV i kolorem zielonym, stan niezadowalający symbolem U1 i kolorem pomarańczowym, a stan zły - symbolem U2 i kolorem czerwonym.